

Nieuwsbrief Pandhof Sinte Marie

St. Mary's Cloisters - Mariaplaats Utrecht

mei 2020

Over onze Mariaplanten

Regelmatig krijgen we te maken met schoolopdrachten waarin de Pandhof is opgenomen. Meestal gaat het om het noemen van een aantal soorten Mariaplanten. Namen als Vrouwenmantel en Mariadistel zijn dan meteen duidelijk, maar dat Goudsbloem ook een Marianaam is moeten we dan uitleggen. Planten hadden vroeger meerdere namen die per streek en per tijd verschilden. In sommige landen bestaat de Marianaam van bijvoorbeeld de Goudsbloem nog, zoals Marigold in Engeland, het goud van Maria. Rozen werden sinds de invoering van het christendom verbonden met Maria. De Marianamen vervingen de namen van de plaatselijke moedergodinnen van de voorchristelijke tijd. Namen zoals Mariakruid verwezen naar het gebruik van de plant voor het genezen van vrouwenkwalen. In de verhalen rondom Maria spelen planten vaak een rol; over hoe ze zijn ontstaan en over hoe zij Maria geholpen hebben.

Niet alleen de Mariaplanten spraken tot de verbeelding van de middeleeuwer. Al in de 12^e eeuw tot in de 15e eeuw werden er Latijnse letterspelingen gemaakt waarin de naam Maria voorkwam.

Utrecht, Mariakerk, uit de Pontificale van Sint Marie

De kanunniken van Sint Marie gebruikten in de 13e eeuw de eigen letterspeling zelfs in hun liturgie:

- M**ediatrix (bemiddelaar)
- A**uxiliatrix (helper)
- R**eparatrix (hersteller)
- I**llumatrix (verlichter)
- A**djatrix (hulpbrenger)

Vervolg buxusmot

De buxussen zijn het nieuwe seizoen mooi begonnen. We hebben toch wel de nodige jonge rupsen in het frisse groen gevonden, dus de milieuvriendelijke bestrijding met zo min mogelijk Xentari zal soms nog plaatsvinden. En eind mei hangen we ook weer onze feromoonvallen op! Zie ook:

www.buxusdokter.nl

Moerasspirea (*Filipendula ulmaria*)

Eén van onze planten die zomers extra water nodig heeft is de inheemse moerasspirea. Deze plant is sinds het verdwijnen van drassige graslanden erg achteruit gegaan. De plant is geliefd bij insecten (vliegen, muggen, kevers en bijen) en wordt door allerlei soorten vlinders en motten als voedsel gebruikt. Daarom staat de moerasspirea in vak 1, ons vlinder- en bijenvak.

Zo'n 11.000 jaar geleden zijn de eerste bewijzen van het gebruik van moerasspirea gevonden in een drinkbeker op de Hebriden en in een neolithisch graf in Schotland. In de mythen van Wales wordt het mooiste meisje, Blodeuwedd (= Bloemengezicht), gemaakt uit de bloemen van de eik, de brem en de moerasspirea. In Engeland heet deze plant Meadowsweet, omdat de zomerse roomwitte bloemen bij kneuzing amandelachtig ruiken. Vroeger was het een van de belangrijkste strooikruiden in de huizen omdat de zoete geur opwekkend is en geen hoofdpijn of misselijkheid veroorzaakt. Mead verwijst ook naar de middeleeuwse drank mede waarvoor de bloemen gebruikt werden. Als geneeskrachtig kruid was het een van de drie meest heilige kruiden van de druïden. De andere twee kruiden waren watermunt en ijzerhard. De bladeren, de wortel en de stengel van de plant zijn onder andere koortsverlagend, pijnstillend en ontstekingsremmend. Een van de werkende bestanddelen van de plant is salicylzuur of spireazuur, de werkende stof in aspirine, dat naar de moerasspirea genoemd werd. Er werd ook wol geverfd met moerasspirea, zwart (wortel) en geel (planttoppen).

Vervolg Maria MajorXX project, van bovenplein naar Mariaterras naar Maria Majorplein

De coronacrisis zette ons Maria Majorproject even op de rem maar intussen zijn we weer volop bezig met onze plannen voor het plein achter het conservatorium. In september 2019 is onze overeenkomst met de gemeente, die een gedeelte van het plan zal financieren, feestelijk ondertekend. We vonden het bijzonder leuk dat wethouder Anke Klein aankwam in een madonnablauwe jurk voor de ondertekening, die plaatsvond

in de Pandhof. Begin van dit jaar is het Functioneel ontwerp door de toetscommissie van de gemeente goedgekeurd, met complimenten voor ons doorzettingsvermogen. Omliggende instellingen en bedrijven financieren mee. We zijn nog steeds met de fondsenwerving bezig en na de zomer starten we met de crowdfunding om de financiering helemaal rond te kunnen krijgen. Suggesties over de aanpak daarvan zijn welkom!

Er is nu een speciale website met informatie over het plan: www.mariamajorxx.nl

In de Binnenstadskrant heeft twee keer een artikel over onze plannen gestaan, 2019-5 en 2020-2.